

Дездемона
О, боже, захисти мене.

Отелло
Аміль.

Дездемона
В цім слові мусить бути милосердя,
Нічим ніколи вас не ображала,
А Кассіо любила тільки так,
Як бог велить любити всіх на світі...
Від мене він дарунку не дістав.

Отелло
Клянусь, я хустку в нього бачив сам.
Лукава жінко, серце ти моє
На лід, на камінь враз перетворила.
Не називай убивством той учинок,
Який вважаю жертвою для неба...
У Кассіо я хустку бачив сам...

Дездемона
Це значить тільки, що її знайшов він;
Бо хустки я нікому не давала.
Пошліть за ним, нехай він сам посвідчить.

Отелло
Уже він свідчив.

Дездемона
Що він свідчив?

Отелло
Що ти була в зв'язку із ним.

Дездемона
У незаконнім?

Отелло
Так.

Дездемона
Цього сказати ніяк він не посміє.

Отелло
Звичайно: рот тепер йому заткнули;
Це взяв на себе вірний, чесний Яго.

Дездемона
Це жах мені віщує... він помер?..

Отелло
О, як би я хотів, щоб кожний волос в нього
Життям окремим був, тоді б я міг
Жадобу помсти вдосталь наситити.

Дездемона
Загинув він облудно — я так само.

Отелло
Повіє! Побиваєшся за ним
У мене на очах?

Дездемона
О, не вбивайте!

Отелло
Повії — смерть!

Дездемона
Убийте завтра. Дайте день пожити.

Отелло
Ти будеш сперечатись?

Дездемона
Півгодини...

Отелло
Відволікань не треба.

Дездемона
Я молитву
Хоч прочитаю...

Отелло
Надто пізно
(душить її).

МАКБЕТ

(З англійської переклав С. Гусак)

ДІЯ I

Сцена 7

*Замок Макбета (кімната). Гобої й факели.
Служники проходять через сцену з посудом
і справою. Входить Макбет.*

Макбет

Коли б одним ударом все скінчити,
Я в мить усе б скінчив. Коли б убивство,
Діставши успіх, знищило сліди,
Коли б один удар все розв'язав,
Тут, на піщаній міліні часу,
Життя майбутнє я б віддав, — та лихо —
Суду земного не уникнуть нам.
Коли хто нас навчить кривавих вчинків,
То й кару сам він прийме за науку,
Бо правий суд безстрашною рукою
Отрути нашої смертельну чашу
Підносить враз до наших власних уст.
Король отут подвійний має захист:
Для нього і підданець я і родич,
Подруге, — я господар, мушу двері
Перед убивцею замкнути міцно,
А не самому крастись в них. До того
Дункан владарював так милосердно,
Велично так, що доблесті його
Невначе ангел, у небесну сурму,
Про його страту світу прогрімлять;
І сум, немов би немовлятко голе,
Що вітер мчить; немов би херувим —

Цей верхівець повітряний, незримий,
Жахливий злочин втілює в кожне око —
Та вихор спинить сльози. Острогів
Нема, щоб намір мій прискорити. Бо ж тут
Є честолюбність тільки, а вона
На дибки стане й спиниться ураз.

Входить Леді Макбет.

Ну, як? Чи є якісь новини?

Леді Макбет

Уже він повечеряв... Чом ви зникли?

Макбет

За мене він питав?

Леді Макбет

Не знаєте хіба?

Макбет

На цьому справу мусимо й кінчити:
Мене він щойно широко вшанував,
Я славу золоту дістав в народі,
Мене чарує дивний блиск її,
Не хочу загубити усе.

Леді Макбет

То мабуть ви надією впилися!
Минувся ж хміль, — вона, бліда й зелена,
На ту рішучість з жахом позирає.
Про вашу я любов такої ж думки:
Ви менш відважні в ділі, ніж в бажаннях!
Ви хочете придбати красу життя,
В своїх очах лишившись боягузом?
„Я хочу“ й відступаєте — „не смію“,
Немов бідненька кішка у прислів'ї.

Макбет

Годі!

На все наважусь, що людина може,
Хто сміє більше, не людина — він.

Леді Макбет

Який же звір вам смілости надав
Мені одверто намір свій відкрити?
Ви зважились на нього, — ви людина,
Щоб вищим стати, ніж ви були раніше!
То станьте вищим за людину. — Мабуть
Були невідповідні час і місце
Погодити усе хотіли ви. —
Усе погоджено — та ви йдете назад?!
Я годувала груддю немовлят,
І знаю я, що значить їх любити,
Та хоч дитя до мене б посміхалось,
Я б груди вирвала з беззубих ясен,
І голову йому би розтросила,
Коли вже присяглась так, як ви.

Макбет

А як не вдасться?

Леді Макбет

Що? Невдасться нам?

Ви тільки нагостріть свою відвагу,
І ми не схибимо. Коли Дункан засне
Потомлений мандрівкою своєю,
Тоді вже я двох служників його
Вином і брагою міцною почастую.
І пам'ять, — сторож мозку, стане димом,
А голови порожнім казаном.
Вони лежатимуть у мертв'їм сні, свинячій,
Вином налиті. Що вчинити можна
З Дунканом беззахисним? Покладемо
Усю провину ми на служників,
І гріх спаде на голови їх п'яні,
Тягар убивства хай несуть вони!

Макбет

Роди мені самих лише синів!
Твій мужній гарт якраз для мужів здатний!...
То нам усі повірять, якщо ми,
Ножами скориставшись служників,
Іх кров'ю заплямуємо, — всі скажуть:
Вчинили злочин — слуги.

Леді Макбет

І хто посміє тут на нас подумати,
Коли над трупом будемо ридати
Ридати ми?

Макбет

Наважився на все!

Я м'язи насталою на вчинок крові.
Ходім вперед! Нехай серця брехливі,
Сховають наші посмішки фальшиві.

(Виходять).

ДІЯ II

Сцена I

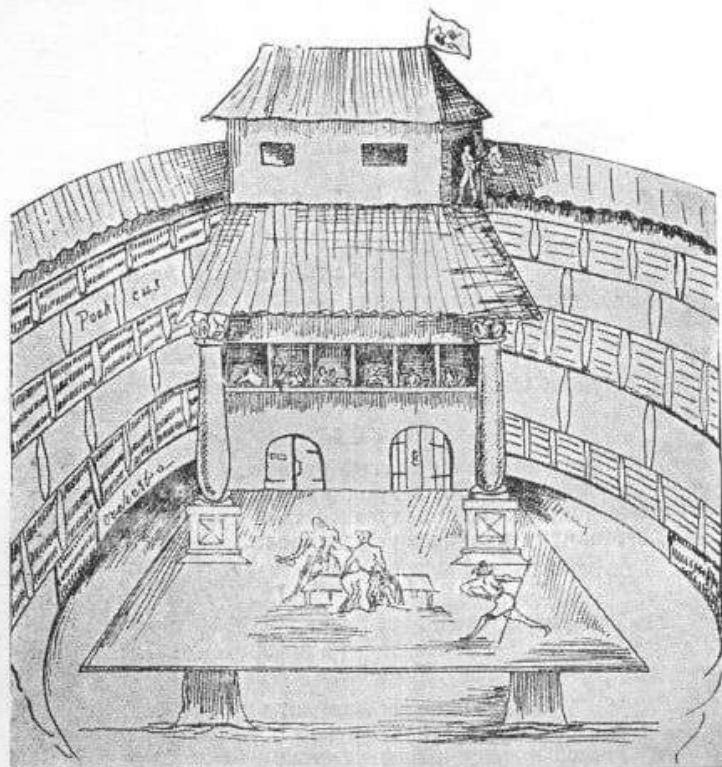
Макбет

Піди сказати леді, хай подзвонить,
Як пити мені зготує. Сам лягай.

(Слуга виходить).

Чи не кинджал оце передо мною,
До рук держалом... Я вхоплю його...
Схопить не сила, хоч його я бачу.
Фатальний привид цей відчуття не можна,
Його створив мій мозок божевільний.
Ба ні! тебе так само відчуваю,
Як цей кинджал, що ось здобув я з них.
Мене тим самим шляхом ти ведеш,
Яким з цією зброєю я йшов.
Чи може збожеволіли ви, очі?
А може тверезіші, ніж усе?
Тебе я бачу! Лезо в краплях крові,
Хоч не було її, не може бути.
Кривавий план мов став перед очима.
Земля змертвіла нині для півсвіту,
Злостиві мрії сон людей тривожать.
Бліда Геката і відьми справляють
Бенкет потворний свій. Убивство кволе,
Неначе вовчим збуджене виттям,
Встає тихенько і немов Тарквіній
Шука своєї цілі крадькома.
А ти, о, земле, міцно-непорушна,
До кроків цих моїх не прислухайся,
Щоб таїни не зрадило каміння,
Не знищило жаху страшної ночі,
А жах найкраще личить їй.
Живе!... Для нього не страшний мій гнів.
Скує гарячий вчинок — голод слів.

(Чути дзвін).

Іду! Збулось! Запрошення лунає.
Тобі, Дункане, дзвону вже не чути:
Тебе він в рай веде, чи в пекло люте.

Сцена 2

Входить Леді Макбет.

Леді Макбет

Що їх сп'янило, це мене бадьорить.
Що їх згасило, те вогонь для мене.
Ти чув, як сич, фатальний оповісник,
Гукнув нам на добраніч грізно? Там він!
І двері навстіж. Слуги п'яні сплять.
Гарчать, немов з обов'язків глузують.
Я їх таким напоєм налила,
Що смерть змагається з життям,— кому
Перемогти.

Макбет (*за сценою*)

Хто тут? Хто це?

Леді Макбет

Побоююсь прокинутися, а справу
Ще не довершено. Не вбивство, тільки намір
Нас може зрадити. Тихше! Я поклала
Ножі їх перед ним. Не міг він сплутати!
Коли б Дункан
У сні не схожий був на мого батька,
Сама б його я вбила...

(Входить Макбет).

Що, мій мужу?

Макбет

Чого чекали, сталося. Шуму не було?

Леді Макбет

Ні, сич стогнав і верещав цвіркун...
А ви ні з ким не розмовляли?

Макбет

Коли?

Леді Макбет

Тепер.

Макбет

Коли вертав назад?..

Леді Макбет

О лихо!..

Макбет

Чекай! Хто спить в суміжній тій кімнаті?

Леді Макбет

Там? Дональбайн!

Макбет (*дивиться на свої руки*)

О, вигляд жалюгідний!

Леді Макбет

Неправда, це не жалюгідний вигляд.

Макбет

Один зареготав, другий гукнув:
„Убивство"! Враз прокинулись обидва.
Я зупинивсь, прислухався та й чую
Молитву прочитали й захропли.

Леді Макбет

Там два їх спить.

Макбет

Один аж вигукнув:
„О, боже, захисти"! Другий: „Аміль"!
Немов побачили оцю катівську руку,
Я ж бачив жах і не сказав: „Аміль".
На їх: „О, боже, захисти!" промовчав.

Леді Макбет

Цього до серця близько не приймайте.

Макбет

Чому ж не міг я вимовити „аміль"?
Підтримки я потребував найбільше,
Але чому „аміль" застрягло в горлі?

Леді Макбет

Не треба думати про це — такі думки
До божевілля можуть довести нас.

Макбет

Мені здалось, хтось крикнув: „Гей, не спи",
Бо Макбет сон зарівав... сон невинний
Той сон, що змотує клубок турбот,
Споочинок від трудів і смерть денної муки.
Бальзам душі, на бенкеті природи
Цілющий сон — поживніша зі страв.

Леді Макбет

Що хочеш ти сказати?

Макбет

Мов цілий дім

В цих криках захлиснувся: „Гей не спи"!
„Гламис зарівав сон, тому й Кавдор
Не буде спати... Та й Макбет хай не спить".

Леді Макбет

Хто б міг кричати? Навіщо сили й доблесть
Ви на поталу, маренню дали?
Візьміть води і змийте доказ з рук!
Навіщо ці ножі взяли ви з місця?
Ім треба там лежати... Віднесіть,
І слуг обмаште кров'ю.

Макбет

Не піду!

Боюсь подумати про свій учинок,
На те, що я зробив, не смію й глянути.

Леді Макбет

О, легкодухий! Я візьму ножі!
Та сплячі й мертві — то лише малюнки.
А чорт мальований — страшний дитині.
Там кров тече, позолочу я нею
Обличчя слугників і вся вина впаде
На них.

(Виходить. Чути стук).

Макбет

Хтось стукає! Чому я так тремчу?
А руки? Очі ладні з лоба вирвати!
Не зможе весь Нептунів океан
З нечистих рук цієї крові змити;
Скоріш від неї всі моря числені
З зелених на криваві обернуться.

(Повертається Леді Макбет).

Леді Макбет

Бач,— руки як твої також багрянні.
Та червонію я, що серце — біле.

(Чути стук).

Я чую стук... в південну браму. Треба
Піти в опочивальню. Змиємо водою
Все, що зробили. Легко буде нам.
Якось ви раптом втратили рішучість.

(Чути стук).

Ви чули? Знову стук! Халат надіньте,
Щоб часом не здалось, що ми не спали.
Та підбадьортесь ви, думки женить страшні

Макбет

Згадать, що вбив! Якби ж себе б не знав я.
(Чути стук).

Цей стук Дункана збудить. О, якби збудив!
(Виходить).